

#OsmnactkaCopaDal *a*

MANUÁL NA DOSPĚLOST – DÍL III.

ŠKOLA A PRÁCE

JAK VYBÍRAT A JAK TO ZVLÁDNOUT

PÁR DŮLEŽITÝCH INFORMACÍ
A TIPŮ PRO DOSPÍVAJÍCÍ
V NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČI

Financováno
Evropskou unií

DOMUS
Centrum pro rodinu

Financováno
Evropskou unií

Manuál vznikl v rámci projektu [Komplexní program vedoucí ke zlepšení postavení osob opouštějících náhradní rodinnou péči v Plzeňském kraji včetně metodického zajištění](#).

Cílem projektu je zlepšit připravenost mladých lidí opouštějících náhradní rodinnou péči na samostatný život a snížit rizika jejich sociálního vyloučení.

Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost plus.

DOMUS – Centrum pro rodinu, z. s.

Černická 7, 301 00 Plzeň

www.domus-cpr.cz

Autorský kolektiv: Bc. Kristýna Deckerová, Mgr. Eva Plevková,
Bc. Lucie Trávníčková

Předtisková úprava: Petr Kučera

Tisk: COPY GENERAL s.r.o.

Toto dílo [Manuál na dospělost, Díl III. Škola a práce] je

licencováno pod licencí Creative Commons CC BY 4.0.

Licenční podmínky navštivte na adrese [CC BY 4.0 Právní ujednání](#) | [Uvedte původ 4.0 Mezinárodní](#) | [Creative Commons](#).

OBSAH

ÚVOD: ŠKOLA A PRÁCE	03
ŠKOLA ZÁKLAD ŽIVOTA	04
Kam jít do školy	04
Na co se já vlastně hodím	07
Změna je vždycky možná	08
PO ŠKOLE DO PRÁCE	10
Pracovat se dá různě	10
Proč je práce důležitá	11
Pojmy, co bys měl/a znát	12
Jak si najít brigádu/stálou práci	13
Na práci chceš mít papír	20
Ukončení pracovního poměru	22
Mzda/Plat	24
Daně a pojištění	25
NESTUDUJI, NEPRACUJI	28
Úřad práce	28
KDE HLEDAT POMOC	33
KDE HLEDAT INFORMACE	34
PŘÍLOHY	35
Na co se hodím?	35
Vzor životopisu	37
Vzor motivačního dopisu	38
MOJE POZNÁMKY	39

Žij vyrovnaně: trochu se uč a trochu
přemýšlej a každý den trochu maluj a kresli
a zpívej a tancuj a hraj si a pracuj.

Robert Fulghum

ÚVOD: ŠKOLA A PRÁCE

Škola a práce – to jsou slova, která ti možná nezní úplně dobře. Představíš si povinnosti, ranní vstávání, špatné známky, málo peněz, hodně dřiny...

Na druhou stranu, pokud si správně vybereš, může tě škola a práce fakt dost bavit. **Ve škole a v práci strávíš podstatnou část svého života.** Tak udělej všechno pro to, abys jednou dělal/a něco, co ti bude dávat smysl, v čem budeš dobrý/dobrá, co ti přinese i dostatečné zajištění (rozuměj peníze) a přispěje k tomu, že tvůj život bude fajn. A začni hned od školy.

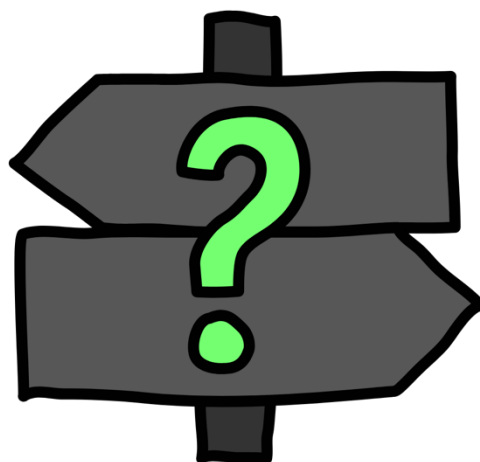

V životě **je možné dosáhnout různého stupně vzdělání**. Obecně platí, že čím vyššího vzdělání dosáhneš, tím získáš odbornější práci a budeš brát více peněz. **Stejně důležité jako stupeň vzdělání jsou ale pracovitost, píle, šikovnost apod.** Asi znáš ze svého okolí příklady, že šikovný řemeslník s výučním listem si vydělá měsíčně více peněz než leckterý vysokoškolák. U nás je veliká nabídka různých typů škol. Některé jsou **státní** (neplatíš zde školné), některé **soukromé** (v nich se platí různě vysoké školné), některé dokonce i **zahraniční**.

KAM JÍT DO ŠKOLY

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Devítiletá základní školní docházka obvykle začíná v šesti letech dítěte **a je v České republice povinná**. Na základní škole se zjednodušeně řečeno naučíš číst, psát, počítat a získáš základní všeobecný přehled. **Po dokončení základní školy můžeš jít hned pracovat, ale budou se tě týkat práce málo kvalifikované a hůře placené**, například pomocné činnosti ve stavebnictví, uklízení apod. **Ideální je se po základní škole dál vzdělávat, a to buď na učilišti, nebo na střední škole.**

STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ

Učiliště bývají dvouletá nebo tříletá, **jsou zakončena odbornou zkouškou a odneseš si výuční list**. Většinou se na ně nedělají přijímací zkoušky, stačí doložit výsledky ze základní školy, někde také absolvovat motivační pohovor. **Učiliště nabízejí prakticky zaměřené obory, které tě připraví na výkon konkrétního povolání** – např. malíř pokojů, kuchař, zedník, autoklempíř, truhlář, kadeřnice apod. **Součástí vzdělávání na učilišti jsou časté praxe, některé bývají i placené**. Můžeš se tak dostat do autodílny, do restaurace, do výrobního podniku nebo si činnosti zkusíš v prostorách školy. Výhodou praxí je, že si umíš představit, jak vybrané povolání reálně vypadá.

STŘEDNÍ ŠKOLA S MATURITOU

Na střední školu s maturitou **musíš v 9. třídě základní školy úspěšně složit přijímací zkoušky**. Střední školy mohou být zaměřené na obecnější vzdělávání (např. gymnázia, obchodní akademie, lycea) nebo na konkrétní povolání (např. logistika v dopravě, zdravotní sestra, sociální činnost apod.). **Studium na střední škole je až na výjimky čtyřleté**, je zakončené jednotnou státní maturitou a odneseš si maturitní vysvědčení. Střední školy také připravují své žáky na studium na vyšší odborné nebo vysoké škole.

NÁSTAVBOVÉ STUDIUM

Když úspěšně složíš závěrečné zkoušky na učilišti, můžeš jít na nástavbové **dvouleté studium** a **dodělat si maturitu**. Dostaneš se sem opět přes přijímací zkoušky.

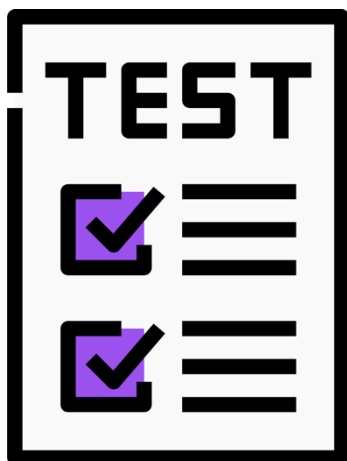
VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA

Studiem na vyšší odborné škole můžeš pokračovat po maturitě. Trvá zpravidla tři roky, **je odborně zaměřené**, a když ho úspěšně absolvuješ, můžeš za svým jménem uvádět **titul DiS**. Nabídka oborů je velmi široká – od uměleckých, přes humanitní až po technické nebo zdravotnické.

VYSOKÁ ŠKOLA

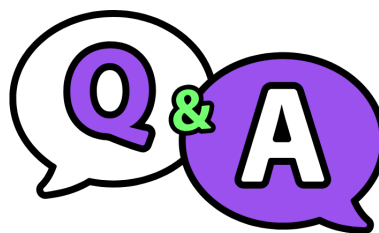
Nejvyšší úroveň vzdělání získáš na vysoké škole – nabízí většinou **tříleté bakalářské** a po nich **dvouleté magisterské nebo inženýrské obory**. Některé obory na vysokých školách jsou i víceleté, např. na lékařských fakultách. I poté je zde možné se dále vzdělávat (např. v rámci doktorandského studia). **Po vysoké škole získáš titul před jméno** – Bc., Mgr., Ing., MUDr. ... a máš možnost dosáhnout ještě i na další tituly.

NA CO SE JÁ VLASTNĚ HODÍM

Jak vidíš, **možností, co a jak studovat, je hodně**. Složitější bývá otázka, jak si vybrat obor vhodný zrovna pro tebe. **Na začátku druhého pololetí 9. třídy je potřeba podat přihlášky** na vybranou střední školu nebo učiliště. Někdo má jasno, jaké povolání chce v budoucnu vykonávat, ale většina dospívajících tápe.

Odpověz si na otázky:

Co mě v životě baví?

V čem jsem dobrá/dobry?

Jaké povolání mě láká?

Jaký obor je potřeba vystudovat, abych mohl/a vykonávat vybrané povolání?

Jaké nároky má vybraný obor, co se týče známek na vysvědčení, znalostí, schopností apod.?

Jaké školy mám ve svém okolí?

Chci zůstat bydlet doma, nebo klidně půjdu na internát a můžu volit školy dále od bydliště?

Pomůže ti pracovní list č. 1 na konci tohoto manuálu. Tam si odpovědi napiš. Jestli na otázky neumíš odpovědět, najdi někoho, kdo ti pomůže. Může to být **výchovný nebo kariérový poradce ve škole, v nějakém vzdělávacím centru nebo na úřadu práce. **Testy profesní orientace nabízejí také některé pedagogicko-psychologické poradny a jsou dostupné i on-line.** A někdy stačí oslovit dospěláky doma a vyptat se jich na jejich zkušenosti a jejich názor. Ptej se také svých učitelů, ti mají velmi dobrý přehled v tom, na co by ses v budoucnu mohl/a hodit. **Jestli po něčem opravdu toužíš, neboj se zkusit si to prosadit.****

Vygoogluj si on-line testy profesní orientace nebo test profesního zaměření osobnosti a zkus si je vyplnit.

ZMĚNA JE VŽDYCKY MOŽNÁ

Někdy se stane, že vybraná střední škola nebo učiliště nesplňují, co od nich očekáváš. V takovém případě **je možné zkusit například přestoupit na jiný obor. Vždy je ale lepší školu dodělat než ji bez náhradního řešení opustit.** S vystudováním určitého oboru získáváš kvalifikaci, potvrzení, že máš znalosti a dovednosti, které bys měl/a mít.

Navíc **kvalifikaci je možné si celý život navyšovat.** Můžeš absolvovat kombinované studium (dálkové, obvykle studované

při zaměstnání), různé kurzy, rekvalifikační kurzy, při nichž získáváš kvalifikaci k oborům, které si nestudoval.

Seznam se s dvacetiletým Dominikem, který šel po základní škole na obor automechanik. Poté si našel práci v autodílně, ale zjistil, že opravy aut ho moc nebaví. Jeho strýc má malou truhlářskou dílnu, Dominik mu v ní několikrát pomohl a zjistil, že práce se dřevem je to, čemu by se chtěl věnovat. Přes nabídku od úřadu práce si našel

rekvalifikační truhlářský kurz, do kterého půl roku docházel. Dostal osvědčení o absolvování kurzu. Zatím pracuje u strýce, ale do budoucna si chce zařídit vlastní truhlářskou dílnu a vyrábět hlavně nábytek.

Z KAŽDÉ SITUACE SE DÁ NAJÍT ŘEŠENÍ. NENÍ V POHODĚ NECHODIT DO ŠKOLY NEBO NEPRACOVAT. Vzdělávání má velký smysl – zvyšuje šanci na lepší výdělky a tím vyšší životní standard, zvyšuje i sebevědomí člověka a jeho důvěru ve své vlastní schopnosti.

PO ŠKOLE DO PRÁCE

Dříve či později přijde v životě chvíle, kdy přestaneš chodit do školy a začneš hledat svou první práci. Anebo se do práce vrhneš už při škole.

PRACOVAT SE DÁ RŮZNĚ

BRIGÁDA

Super je, když se ti podaří najít si brigádu (příležitostnou práci jako přivýdělek), ještě dokud chodíš do školy. Vyzkoušíš si, jaké je to dodržovat pravidla a pracovní návyky, jestli práci zvládáš fyzicky i psychicky, zjistíš, jestli umíš mluvit s lidmi, co se ti daří a v čem naopak tápeš. A navíc si vyděláš peníze ke svému kapesnému.

Na brigádu můžeš od 15 let, ale musíš mít ukončenou povinnou školní docházku na základní škole. Od 15 do 18 let se tě týkají upravené pracovní podmínky – kratší pracovní doba, nemůžeš chodit na noční směny, nemůžeš mít hmotnou zodpovědnost (tedy pracovat s penězi například v obchodě na pokladně) apod.!

PRACOVNÍ POMĚR

Kdo má zkušenosti a kontakty z brigád, obvykle si snáze po škole najde i práci na hlavní pracovní poměr. To znamená

s plnou pracovní dobou, která zpravidla bývá 40 hodin týdně. Možnost je pracovat i na **snížený pracovní úvazek** (méně hodin týdně). Vždycky **je výhodnější, když hledáš práci v oboru, ve kterém máš kvalifikaci**, tedy chodil/a jsi na učiliště, střední nebo vysokou školu s tímto zaměřením. Ale můžeš hledat i mimo své vzdělání, i když zaujmout v takovém případě zaměstnavatele může být obtížnější. Někdo kombinuje i více prací najednou.

Vyplatí se dát šanci i práci, kterou by si člověk třeba hned nevybral. Můžeš nakonec zjistit, že je fajn, nebo při ní hledat uplatnění jinde.

PODNIKÁNÍ

Když **splníš zákonem stanovené podmínky a získáš živnostenský list**, můžeš začít podnikat. Kdyby ses o samostatné podnikání zajímal/a, více informací získáš na živnostenském úřadě nebo živnostenském odboru městského úřadu.

PROČ JE PRÁCE DŮLEŽITÁ

V práci si **vyděláš peníze**, za které budeš platit bydlení, jídlo, volný čas a další výdaje. Práce ti přinese do života materiální i psychickou jistotu a pohodu.

Díky práci **budeš mít v životě nějaký režim**, budeš dodržovat

pravidla, naučíš se pracovat s časem, a to jsou důležité zkušenosti i do dalších životních oblastí.

Práce je pro řadu lidí naplněním, nachází v tom, co dělají, velký smysl. Mluvíme o **seberealizaci**. To, že pracujeme, nám ve společnosti dává určitou **hodnotu**.

V práci můžeš potkat **nové přátele**, nebo se minimálně naučíš vycházet s lidmi, které by si jinak ve svém životě nepotkal/a.

POJMY, CO BYS MĚL/A ZNÁT

PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAH je **vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem**. Může mít podobu pracovního poměru nebo dohody o práci mimo klasický pracovní poměr.

ZAMĚSTNANEC je člověk v pracovněprávním vztahu se svým zaměstnavatelem. Zaměstnanec **má povinnost vykonávat předepsanou práci a za ni mu náleží mzda nebo plat**. Zaměstnancem se může stát ten, kdo dosáhl alespoň 15 let věku a má dokončenou povinnou školní docházku. Je pravděpodobné, že právě zaměstnancem budeš ty sám/sama při prvních pracovních zkušenostech.

ZAMĚSTNAVATEL je druhá strana pracovněprávního vztahu. Jedná se o **osobu nebo firmu, která dává práci zaměstnancům a vyplácí jim za ni mzdu**.

PRACOVNÍ POMĚR je smluvní **vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem**, kteří si domlouvají konkrétní pracovní činnost, výši odměny za ni, pracovní dobu apod. **Musí být vždy uzavřen písemnou formou** (pracovní smlouva). Může být uzavřen jak na dobu neurčitou, kdy vzniká trvalý pracovní poměr, tak i na dobu určitou, po jejímž uplynutí skončí. Například pracovní poměr na jeden rok musí být po roce prodloužen, nebo končí.

DOHODA O PROVEDENÍ PRÁCE (NEBO DOHODA O PRACOVNÍ ČINNOSTI) jsou také formou pracovně-právního vztahu, ale nejsou klasickým pracovním poměrem. Jsou **omezené počtem odpracovaných hodin** a používají se například při sjednávání brigád nebo krátkodobějších prací.

JAK SI NAJÍT BRIGÁDU/STÁLOU PRÁCI

Při hledání brigády nebo práce je potřebný **aktivní přístup** – to znamená:

- ① **Obcházej nebo obvolávej možné zaměstnavatele** – super je přijít osobně, ptej se, kdo má na starosti přijímání nových pracovníků. Někdy se stane, že si na tebe vezmou pouze kontakt s tím, že se ozvou. Pokud bys o práci opravdu stál/a, neboj se připomenout se.
- ② **Rozdávej a rozesílej životopis a motivační dopis** – obojí si připrav dopředu, vytiskni a nos s sebou, případně posílej prostřednictvím e-mailu, WhatsApp apod. Můžeš o sobě

natočit i krátké video, kde představíš sám/sama sebe, své schopnosti, dovednosti, vzdělání...

- ③ **Ptej se po známých**, zda nevědí o nějakých pracovních příležitostech. Někomu se podaří najít pracovní uplatnění i díky praxi na učilišti nebo na střední škole.
- ④ **Hledej nabídky práce a brigád** – existuje řada webových stránek, aplikací, stránek na sociálních sítích, kde si můžeš procházet nabídky volných míst.
- ⑤ **Zajisti si reference** – pokud už máš nějaké pracovní zkušenosti (např. i z odborných praxí a výcviků), požádej zaměstnavatele o reference, to znamená doporučení pro ostatní. Referenci ti může dát i učitel ze střední nebo vysoké školy.

ŽIVOTOPIS

Pokud si chceš shánět brigádu nebo práci, je potřeba připravit si životopis. O co jde?

Životopis je **souhrn základních údajů, praxe, schopností a dovedností**. Životopis se soustředí na shrnutí tvé minulosti. Zkrátka zaměstnavatel se z něj musí dozvědět vše důležité.

- ▶ Měl by být maximálně přehledný a stručný.
- ▶ Nejčastější formát životopisu je elektronický, tedy Word nebo životopis v PDF, jeho délka by neměla přesáhnout dvě strany A4.

- ▶ Základními položkami jsou kontaktní údaje, které se vždy musí nacházet v úvodní části, zahrnují tvoje jméno i příjmení a také adresu a telefon.
- ▶ Dále můžeš uvést datum narození a přiložit svoji fotografii.
- ▶ Následuje výčet absolvovaného vzdělání a pracovních zkušeností.
- ▶ Určitě stojí za to zmínit i speciální znalosti a dovednosti a koníčky – napoví více o tvé osobnosti.

Ideální je stáhnout si připravený vzor životopisu na některé z webových stránek nebo si ho vyplnit on-line. Vygoogluj si heslo „životopis on-line“ nebo „životopis“.

Pozor na pravopisné chyby, nech si životopis od někoho zkontrolovat.

MOTIVAČNÍ DOPIS

Životopis by měl doplnit motivační dopis. O co jde?

Motivační dopis by měl zaměstnavateli říct, **proč se ucházíš o práci zrovna u něj, co tě na nabídce zaujalo, čím bys pro něj mohl/a být přínosem apod.**

Jak na motivační dopis:

- ▶ I motivační dopis má být spíše **stručný a bez chyb**.
- ▶ **Měl by vyznívat pozitivně**, nezmiňuj své nedostatky, pochybnosti apod. Zaměř se na své silné stránky, případně na to, čím tě oslovuje nabízená pracovní pozice.
- ▶ Na druhou stranu **vyvaruj se přílišné sebechvále a siláckým řečem**.
- ▶ Základním cílem motivačního dopisu je **přesvědčit zaměstnavatele, že o práci u něj máš vážný zájem** a že se tímto zájmem má dále zabývat (má si přečíst tvůj životopis, pozvat tě na pohovor apod.).
- ▶ V motivačním dopise můžeš vysvětlit to, co se ti nepodařilo vyjádřit ve strukturovaném životopisu (např. mezeru mezi dvěma zaměstnáními, kdy jsi pracoval/a nebo jsi se staral/a o nemocnou babičku apod.).
- ▶ Motivační dopis se soustředí na očekávání směrem k budoucnosti.

V příloze manuálu najdeš životopis a motivační dopis

Dominika, o němž sis mohl/a přečíst v kapitole

„Změna je vždycky možná“. Může ti

posloužit jako vzor.

PRACOVNÍ POHOVOR

Posláním životopisu a motivačního dopisu hledání práce většinou začíná. **Pokud se ti podaří zaujmout, pozve tě zaměstnavatel nebo personalista k osobnímu pracovnímu pohovoru.** A tam ho musíš přesvědčit, že jsi pro něj ten pravý/ta pravá.

7 TIPŮ JAK SE PŘIPRAVIT NA PRACOVNÍ POHOVOR

- ① **Připrav se na pohovor dopředu** – nechod' na něj přímo z ulice bez přípravy s tím, že oslníš svým osobním kouzlem.
- ② **Nacvič si své jednání na pohovoru dopředu** (před zrcadlem nebo s někým jiným). Připrav si odpovědi na otázky, které při pohovoru často padají.
- ③ **Zjisti si informace o firmě nebo společnosti**, kam na pohovor jdeš. Jaké služby poskytuje, co vyrábí, jakou má historii apod. Pročti si webové stránky, sociální sítě, zeptej se někoho, kdo ve firmě pracuje, pokud ho znáš.
- ④ **Udělej si představu o náplni práce** na pozici, kam se hlásíš.
- ⑤ **Přijď v domluvený termín včas** (ne pozdě, ani ne příliš brzy), čímž dokážeš svoji zodpovědnost. Samozřejmostí je slušné oblečení, pozdrav.

- ⑥ **Během pohovoru vyjádři zájem**, ptej se, dávej najevo, že rozumíš informacím, které slyšíš. Ptej se konkrétně, srozumitelně.
- ⑦ **Nauč se pracovat se svým stresem**, abys při pohovoru nepůsobil/a nadměrně nervózně. Zároveň je potřeba udržet trochu pokory, příliš nezdravého sebevědomí také škodí.

Na co se tě při pohovoru mohou ptát:

Zjisti si, kolik berou lidé na obdobných pozicích,
ať jsou tvoje očekávání reálná.

Zkouška z cizího jazyka – pokud pozice vyžaduje znalosti cizího jazyka, je možné že během pohovoru tě personalista vyzkouší.

AGENTURY PRÁCE

S hledáním a zajištěním práce ti mohou pomoci i pracovní agentury, v Plzeňském kraji jich funguje řada. Mohou ti doporučit vhodného zaměstnavatele nebo tě samy zaměstnat a ´půjčit´ tě nějakému zaměstnavateli (dočasné přidělení k zaměstnavateli). Výhodou spolupráce s pracovními agenturami je v některých případech **rychlejší nalezení práce a vyřízení veškerých formalit. Rizikem ale může být, že **práce bude pouze dočasná a krátkodobá, případně nebude odpovídat tvójí kvalifikaci**. Agentury obecně nabízejí spíše práci nízkokvalifikovanou (např. v továrnách, montovných, na stavbách apod.), sezónní a na směny. I spolupráce s nimi ale může být cesta, jak se dostat k zaměstnání.**

NA PRÁCI CHCEŠ MÍT PAPÍR

Všechno, co se týká pracovněprávního vztahu, najdeš v **zákoníku práce**. Ten si můžeš vygooglit.

PRACOVNÍ SMLOUVA

Ať už si najdeš práci nebo brigádu, zaříd' si, ať máš tuhle skutečnost **podloženou písemně**. Ve většině případů se uzavírá pracovní smlouva. Měla by být **vytvořená ve dvou provedeníh**, jedno pro tebe a jedno pro zaměstnavatele. Jedná se o dokument mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, který upravuje jejich vzájemný vztah. **Říká, co a jak bude zaměstnanec vykonávat, jakou odměnu za to bude dostávat a jaké jsou další podmínky a výhody této práce.**

Co by správná pracovní smlouva určitě měla obsahovat:

- ▶ Identifikační údaje zaměstnance i zaměstnavatele
- ▶ Pracovní pozici a stručný popis pracovní činnosti
- ▶ Datum nástupu do zaměstnání
- ▶ Místo výkonu práce
- ▶ Dobu trvání pracovního poměru – zda je uzavírán na dobu neurčitou, nebo na dobu určitou (např. na jeden rok)

- ▶ Mzdu, odměnu – jak se vypočítá, jak se vyplácí, kdy se vyplácí... Může být stanoveno i v samostatném dokumentu, který se jmenuje mzdový nebo platový výměr
- ▶ Informace o dovolené – jak, kdy a v jakém rozsahu je možné ji čerpat
- ▶ Benefity – např. stravenky, příspěvek na dovolenou, možnost umístit dítě v dětské skupině apod.
- ▶ Zkušební doba – může být až 4 měsíce. Je to období, ve kterém můžeš bez udání důvodu prakticky okamžitě v práci skončit. Zrovna tak jednoduše se s tebou může rozloučit zaměstnavatel. Zkušební doba slouží k tomu, aby si obě strany měly možnost vyzkoušet, zda jim pracovní právní vztah vyhovuje.

Pokud by se údaje obsažené v pracovní smlouvě v budoucnu změnily, je potřeba uzavřít dodatek k pracovní smlouvě.

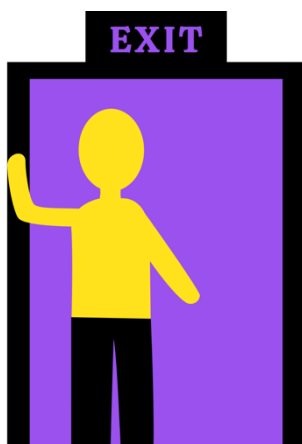

Pokud něčemu ve smlouvě nerozumíš, nepodepisuj ji a doptej se.

DOHODA O PROVEDENÍ PRÁCE

V případě brigády nebo občasné práce **můžeš se zaměstnavatelem uzavřít místo pracovní smlouvy** dohodu o provedení práce (DPP). Náležitosti jsou obdobné jako u smlouvy. **Na DPP můžeš odpracovat ročně 300 hodin**, více ne.

UKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU

Může se stát, že budeš chtít ve své aktuální práci skončit. **Pozor, má to svá pravidla.** Nelze tedy bez dalšího vysvětlení a domluvy zkrátka přestat chodit do práce. **Jaké jsou možnosti?**

UKONČENÍ VE ZKUŠEBNÍ DOBĚ

Jak je napsáno výše, ve zkušební době, kterou musíš mít napsanou v pracovní smlouvě, **můžeš z práce odejít kdykoliv bez udání důvodu.** Stejně tak ti může říct zaměstnavatel, že mu jako pracovník/pracovnice nevyhovuješ a že chce pracovní vztah ukončit.

UPLYNUTÍ SJEDNANÉ DOBY (u smlouvy na dobu určitou)

Pokud máš pracovní smlouvu uzavřenou na dobu určitou, tak **konkrétním termínem výkon tvé práce končí.** Můžeš se ale domluvit se zaměstnavatelem na uzavření nové pracovní smlouvy na dobu neurčitou nebo dodatku ke smlouvě původní. Pokud po domluvě se zaměstnavatelem budeš chodit dále do práce i po uplynutí doby určité, smlouva se automaticky převádí na dobu neurčitou.

PODÁNÍ VÝPOVĚDI ZE STRANY ZAMĚSTNANCE

Když se rozhodneš odejít z práce, můžeš podat výpověď z pracovního poměru. **Je potřeba, aby byla zpracována písemně a doručena zaměstnavateli. Nemusíš vysvětlovat důvod výpovědi**, ale můžeš. Pokud se společně nedomluvíte jinak, platí **dvouměsíční výpovědní doba**. To znamená, že ještě **dva měsíce po podání výpovědi musíš chodit do práce**.

Když podáš výpověď třeba 15. září, tak ještě celý říjen a listopad běží výpovědní doba a ty chodíš do práce.

VÝPOVĚĎ ZE STRANY ZAMĚSTNAVATELE

Pokud bys výpověď dostal/a ze strany zaměstnavatele, **musí v ní být vždy zákonem stanovený důvod** (např. zrušení firmy, přemístění firmy, nadbytečnost, závažné porušení povinnosti...), zaměstnavatel ti ji nemůže dát bez udání důvodu. **Opět se dodržuje dvouměsíční výpovědní doba**, pokud se nedohodnete jinak.

DOHODA O UKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU

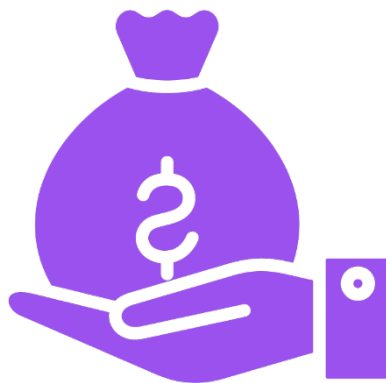
Zaměstnanec a zaměstnavatel se dohodnou na podmínkách ukončení pracovního poměru, vše písemně sepíší a podepíší.

V zákonem daných případech má zaměstnanec při ukončení pracovního poměru nárok na odstupné (vyplacení jednoho až tří platů).

MZDA/PLAT

Mzda je odměna, kterou dostáváš za svou práci. Zaměstnavatel ti platí za čas a úsilí, které do práce vkládáš. Většinou je vyplácena každý měsíc. **Tvoje výplata nesmí být nižší, než je státem stanovená minimální mzda.** Její výše se průběžně mění.

Mzda může být stanovena jako:

- ▶ **Hodinová:** Dostaneš určitou částku za hodinu své práce. Například, pokud opracuješ 20 hodin a máš hodinovou mzdu stanovenou na 150 Kč, dostaneš 3000 Kč.
- ▶ **Paušální:** Pevná částka kterou dostáváš za měsíc, nezávisle na počtu vykázaných hodin.

PEVNÁ A POHYBLIVÁ SLOŽKA MZDY

Pevná složka mzdy: základní částka, která ti náleží za vykonanou práci. Její výše je uvedená ve smlouvě anebo je daná mzdovým výměrem.

Pohyblivá složka mzdy: její výše není pevně stanovena a nemusí být každý měsíc stejná. Jedná se zejména o:

- ▶ Osobní ohodnocení, kterým zaměstnavatel ocení kvalitu tebe jako zaměstnance.

- ▶ Náhrady mzdy v případě, že jsi nemocný, máš dovolenou nebo na pracovní den připadá svátek.
- ▶ Prémie máš obvykle uvedené ve smlouvě nebo v nějakém vnitřním předpisu. Slouží k tomu, aby tě motivovaly.
- ▶ Odměny bývají jednorázové a vyplácí se např. za splnění mimořádných úkolů.
- ▶ Příplatky za přesčas, ve státní svátek, v noci, v sobotu a neděli, za práci ve ztíženém prostředí (hluk, prach...).

Jestliže ti zaměstnavatel bezdůvodně nevyplatí pohyblivou složku mzdy, která ti náleží, můžeš se obrátit na inspektorát práce.

DANĚ A POJIŠTĚNÍ

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Každý, kdo má trvalý pobyt na území České republiky, je povinen platit zdravotní pojištění.

Dokud jsi tzv. nezaopatřené dítě (studuješ a je ti méně než 26 let), pojistné za tebe hradí stát. Z těchto peněz je pak hrazena většina základní lékařské péče.

Pokud jsi zaměstnaný/á, zdravotní pojištění za tebe odvádí zaměstnavatel. Z vyměřovacího základu (hrubé mzdy) odvede

celkem 13,5 %. Jednu třetinu (4,5 %) strhne zaměstnanci, zbývající dvě třetiny (9 %) zaplatí zaměstnavatel.

Pokud přemýšlíš o vlastním podnikání – stát se OSVČ (osobou samostatně výdělečně činnou) – zdravotní pojištění odvádíš sám za sebe.

Stejně je tomu **v případě, kdy nestuduješ a nejsi nikde zaměstnaný/á**. V takovou chvíli je tvou povinností **hradit si zdravotní pojištění sám/sama**. Pokud zdravotní pojištění platit nebudeš, vzniká ti na něm dluh, k němuž zdravotní pojišťovna postupně přidává penále.

Jak si zvolit zdravotní pojišťovnu?

V České republice máš na výběr z několika možností. Tou největší a nejčastěji volenou pojišťovnou je VZP (Všeobecná zdravotní pojišťovna). Pojišťovnu můžeš měnit, a to vždy jednou za 12 kalendářních měsíců. Pojišťovny svým zákazníkům často poskytují různé výhody a příspěvky. Aktuální informace najdeš vždy na internetových stránkách dané pojišťovny.

SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ

Sociální pojištění je **součástí systému sociálního zabezpečení České republiky**. Je z něho hrazeno nemocenské a důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Musí ho platit zaměstnavatelé i zaměstnanci, a to i ti zahraniční. Pokud nejsi ani jedno, můžeš se rozhodnout a platit ho dobrovolně.

Pokud jsi zaměstnaný/á, pojistné ti zaměstnavatel srazí z příjmů (7,1 %) společně s pojistným, které za tebe musí odvést zaměstnavatel (24,8 %).

Sociální pojištění na rozdíl od zdravotního nemusí platit lidé bez zdanitelných příjmů – tedy studenti, důchodci, osoby pracující na dohody (DPP, DPČ) a osoby registrované na ÚP jako uchazeči o zaměstnání.

Sociální pojištění je sice dobrovolné, ale mysli na to, že pokud ho nebudeš platit, nemůžeš v budoucnu počítat se starobním, ale třeba ani invalidním důchodem.

DAŇ Z PŘÍJMU

Jak z názvu vyplývá, je to **daň, kterou platíš z toho, co vyděláš**. Systém daní je složitý, ale jako základ ti bude stačit vědět, že daň z příjmu je stanovena jako 15 % ze základu daně (v případě, že pracuješ, je to 15 % z hrubé mzdy). **Pokud pracuješ a máš podepsanou pracovní smlouvu nebo dohodu, daň za tebe automaticky odvede zaměstnavatel**, stejně jako za tebe jednou ročně podá daňové přiznání, a ty se nemusíš o nic starat.

Každý měsíc dostaneš od svého zaměstnavatele tzv. výplatní pásku, kde uvidíš, kolik jsi toho odpracoval/a, jaké jsou tvé odvody na pojištění i daně a jakou částku můžeš očekávat na svém účtu.

NESTUDUJI, NEPRACUJI

Pokud jsi dokončil/a studium (ať úspěšně, nebo neúspěšně), ale ještě se ti nepovedlo najít si stálé zaměstnání nebo alespoň brigádu, **je třeba myslet na to, z čeho budeš žít a kdo za tebe bude hradit povinné zdravotní pojištění**, abys ho nemusel/a platit ze své vlastní kapsy. V době studia za tebe zdravotní pojištění odváděl stát díky statusu studenta, nicméně tyto výhody nyní končí. **A ty se nahlas na úřad práce.**

ÚŘAD PRÁCE

Na úřad práce se musíš přihlásit **maximálně do 3 dnů poté, co ti skončil status studenta.**

Potřebuješ k tomu **občanský průkaz a potvrzení o ukončení**

studia, tedy výuční list, maturitní vysvědčení nebo vysokoškolský diplom. **Pokud studium ukončíš úspěšně a řádně, zůstává ti status studenta až do konce letních prázdnin, tj. do 31. srpna.** Poté zde začíná běžet lhůta 3 dnů – **na úřad práce se tedy musíš dostavit nejpozději 3. září.** V případě, že se školou sekneš a studium z nějakého důvodu ukončíš předčasně, pak na nic nečekej a na úřad práce se vydej ihned.

Pracovníci tu s tebou vyplní tzv. **Žádost o zařazení do evidence zájemců o zaměstnání**. Pomůžou ti s **hledáním vhodné práce**, a než se to podaří, bude za tebe **úřad práce zdravotní pojištění hradit**. Nesmíš ale zapomenout **informovat o tom tvoji zdravotní pojišťovnu**, aby pak nevymáhala platbu za pojištění po tobě. Uvědomit ji musíš do 8 dnů.

Stejně tak je potřeba se na úřad práce přihlásit v momentě, kdy už jsi pracoval/a, ale v zaměstnání jsi skončil/a a jinou práci nemáš. V tomto případě je ale lhůta výrazně delší, a to 30 dnů od skončení pracovního poměru.

Přihlášení/zaevidování je možné na jakékoliv pobočce úřadu práce a nezávisí na tom, kde máš trvalé bydliště. Pamatuj ale na to, že sem budeš muset chodit na pravidelné schůzky.

*Vyber si tedy tu pobočku, která je nejbližší místu,
kde skutečně bydlíš.*

PODPORA V NEZAMĚSTNANOSTI

Podpora v nezaměstnanosti jsou jednoduše řečeno **peníze, které dostáváš od úřadu práce v době, kdy nepracuješ**. Mají pomoci přečkat náročné životní období spojené s výpadkem příjmů. Nárok na podporu ale vzniká pouze ve chvíli, kdy jsi **v uplynulých dvou letech soustavně pracoval/a alespoň 12 měsíců**. Z toho tedy vyplývá, že **po ukončení studia se ti této**

pomoci nedostane. I přesto však můžeš úřad práce požádat o jiné sociální dávky, které najdeš v manuálu Bydlení a Finance.

NA ÚŘADU PRÁCE UŽ JSEM ZAEVIDOVÁN/A CO DÁL?

Úhrada zdravotního pojištění ze strany úřadu není „zadarmo“. Je třeba si zaměstnání skutečně hledat. **Pokud nebudeš s úřadem práce aktivně spolupracovat, stejně tak rychle, jako jsi se přihlásil/a, můžeš být z evidence zájemců o zaměstnání zase vyřazen/a.**

A jak taková spolupráce s úřadem práce vlastně vypadá? **Pracovníci tě budou zvat na pravidelné schůzky,** většinou každé 2–3 měsíce, kdy je bude zajímat, jak si vedeš. Podle tvých možností, schopností a preferencí se **budou snažit zprostředkovat ti vhodnou pracovní nabídku.** Je tedy třeba počítat s tím, že **budeš vysílán/a na pracovní pohovory k různým zaměstnavatelům,** na které se budeš muset dostavit – ať už se rozhodnou tě u sebe zaměstnat, či ne. Úřadu práce budeš dokládat potvrzení, že jsi tu byl/a. **Pokud se na to vykašleš a na pohovory chodit nebudeš, úřad práce tě tzv. sankčně vyřadí.** Půl roku trvá, než se budeš moci zaevidovat znovu. Stejně tomu bude i v případě, pokud se na úřad práce nebudeš hlásit tak, jak ti pracovníci řeknou. Může se stát, že onemocníš nebo přijde jiná nenadálá situace, pak **je vždy důležité se omluvit a přeobjednat na jiný termín.** Pamatuj, že evidence na úřadu práce je dobrovolná a **spíš než povinnost je to výsada.**

S ČÍM VŠÍM TI NA ÚŘADU PRÁCE MOHOU POMOCI?

Pracovníci úřadu práce ti mohou pomoci hned několika způsoby:

- ▶ **Pomohou ti najít práci** – ukážou aktuální nabídky, vysvětlí, jaké pracovní pozice jsou vhodné pro osoby bez praxe, přímo tě propojí se zaměstnavateli.
- ▶ **Pomohou ti s přípravou** – pokud si i přes veškeré vzory na internetu nebudeš vědět rady, naučí tě, jak správně napsat životopis, poradí ti, jak se připravit na pracovní pohovor, vysvětlí ti tvá práva a povinnosti v rámci zaměstnání.
- ▶ **Nabídnou ti možnosti dalšího vzdělávání** – mohou ti doporučit různé kurzy nebo rekvalifikační kurzy, které ti pomohou se zvýšením kvalifikace.
- ▶ **Jsou ti k dispozici jakožto poradci** – můžeš se na ně obracet s čímkoliv ohledně práce, pokud se dostaneš do nějakého problému, vysvětlí ti, jak postupovat dál.

Veškeré uvedené služby jsou poskytovány zdarma.

CO DĚLAT, KDYŽ PRÁCI NAJDU

V momentě, kdy si práci najdeš, **musíš o tom úřad práce informovat nejpozději do 8 kalendářních dnů** od nástupu do nového zaměstnání. Pokud bys přišel/šla později, už by ti mohly hrozit nějaké pokuty a další sankce. Na úřad práce už ale s touto informací **nemusíš chodit osobně**, můžeš ho obeznámit písemně (poštou), e-mailem nebo prostřednictvím datové schránky. Potřebuješ k tomu doklad o nástupu do zaměstnání (pracovní smlouvu) a vyplněný formulář o ukončení evidence.

KDE HLEDAT POMOC

Pokud si se svou budoucností v oblasti školy nebo práce nebudeš vědět rady, můžeš se obrátit pro pomoc na níže uvedené kontakty. Pobočky mají i v některých dalších městech mimo Plzeň, lze je najít na internetových stránkách organizací.

► Úřad práce Plzeň – město (Zaměstnanost)

Kaplířova 2731/7, 305 88 Plzeň

tel.: 950 148 111

e-mail: podatelna.pm@uradprace.cz

web: www.uradprace.cz

► Krajské Centrum vzdělávání

sady 5. května 42, 301 00 Plzeň

tel.: 731 410 138

e-mail: sekretariat@kcv.cz

web: www.kcv.cz

► Člověk v tísni

Mikulášské nám. 552/17, 326 00 Plzeň

tel.: 770 183 629

e-mail: mail@clovekvstisni.cz

web: www.clovekvstisni.cz

KDE HLEDAT INFORMACE

www.pracomat.cz

mpsv.cz

vzp.cz

cssz.cz

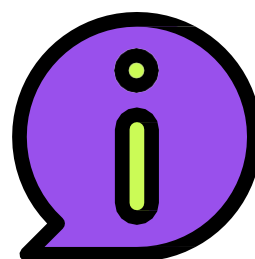
www.zivotopisy.cz

www.jenprace.cz

<https://www.kcv.cz/kp/>

<https://www.uradprace.cz/>

www.dostupnyadvokat.cz

Uvedené odkazy jsou zároveň zdrojem informací v tomto manuálu.

NA CO SE HODÍM?

PRACOVNÍ LIST Č. 1

Odpověz si na následující otázky. Odpovědi si zapiš a prober s dospěláky doma, s kamarády, s výchovným poradcem ve škole, s kariérním poradcem, s pracovníkem doprovázející organizace... Zkuste společně přijít na to, jakým směrem by ses dále mohl/a vydat, co se týká vzdělávání nebo práce.

1 Co mě v životě baví?

2 V čem jsem dobrý/dobrá?

3 Jaké povolání mě láká?

4 Jaký obor je potřeba vystudovat, abych mohl/a vykonávat vybrané povolání?

5 Jaké nároky má vybraný obor, co se týče známek na vysvědčení, znalostí, schopností apod.?

6 Jaké školy mám ve svém okolí?

7 Chci zůstat bydlet doma, nebo klidně půjdu na internát a můžu volit školy dále od bydliště?

Tohle všechno mě napadá v souvislosti s výběrem školy nebo práce:

 15. 3. 2005

 +420 123 456 789

 dominik@domusak.com

 Náhradní 5, 312 00 Plzeň

Vzdělání

SOU v Horšovském Týně
automechanik
2021–2024

Rekvalifikační kurz "Truhlář"
Akademie Řemesel Praha
září 2024 – březen 2025

Schopnosti a dovednosti

Manuální zručnost a technické myšlení

Práce s truhlářskými stroji a nástroji

Pečlivost a smysl pro detail

Čtení technické dokumentace

Řidičský průkaz sk. B

Jazyky

Anglický jazyk A2

Český jazyk C2 – rodilý mluvčí

DOMINIK DOMUSÁK

Truhlář

Pracovní zkušenosti

9/2021

–

6/2024

Autodílna u Pepy

automechanik

- diagnostika závad a opravy automobilů
- servisní údržba vozidel (oleje, filtry, brzdy)
- montáž a demontáž součástí
- komunikace se zákazníky

7/2024

–

8/2024

Dřevokov Dobřany

montér nábytku, pracovník ve výrobě

- montáž a demontáž nábytku zákazníků
- čtení technických výkresů
- řešení drobných oprav nábytku

9/2024

–

3/2025

Truhlárna KPK

pomocný dělník v truhlárně

- příprava materiálů k obrábění
- broušení, lepení, moření a lakování dřeva
- údržba truhlářských nástrojů a strojů

3/2025

–

nyní

Truhláři s. r. o.

truhlář

- práce s ručním nářadím (pily, vrtačky, brusky)
- montáž dřevěných konstrukcí (pergoly, dveře, podlahy)
- řezání a opracování dřeva
- zaměřování
- komunikace se zákazníky

Reference

Ondřej Novotný

Truhlárna KPK/ředitel

Telefon: +420 987 654 321

E-mail: ondrejnovotny@kpk.cz

Autodílna u Pepy

Josef Dvořák/mistr

Telefon: +420 987 654 320

E-mail: josef@upepy.cz

V Plzni dne 1. 5. 2025

Dominik Domusák

Truhlář

1. 5. 2025

Vážený pane Dube,

velmi rád bych se ucházel o pracovní pozici truhláře ve Vaší rodinné truhlárně. Ačkoliv jsem původně vystudoval obor automechanik, moje vášeň pro práci se dřevem mě přivedla ke změně kariérního směru. Absolvoval jsem rekvalifikační kurz na truhláře a nyní hledám příležitost získat praxi a zdokonalit se v tomto krásném řemesle.

Během své profesní dráhy jsem si osvojil preciznost, manuální zručnost a technické myšlení. Mám zkušenosti s prací s nářadím, montážemi i čtením technických výkresů. Díky předchozím pracovním zkušenostem se rychle učím novým postupům a jsem zvyklý pracovat pečlivě a efektivně.

Vaše firma mě oslovila svou rodinnou atmosférou a zaměřením na kvalitní řemeslnou práci. Rád bych se stal součástí Vašeho týmu, kde mohu rozvíjet své dovednosti, podílet se na zajímavých projektech a přispět svou prací. Jsem spolehlivý, pracovitý a motivovaný dále se učit.

Budu rád za možnost osobního setkání, kde bych Vám mohl říci více o sobě a o tom, jak bych mohl být přínosem pro Váš tým. Děkuji za Váš čas a těším se na Vaši odpověď.

S pozdravem
Dominik Domusák

Dominik Domusák

📍 Náhradní 5, 312 00 Plzeň

☎ +420 123 456 789

✉ dominik@domusak.com

[illegible]

Blank lined paper for writing.